
Apirhuutauyut Kiutjutautingillu

Eeyou Imarmi ittunik Nunataarutit Angirutautin

Q1. Humi nunaqaqqata Cree-tkut?

16,000nguyut Cree-tkut Eeyou Istchee nunagiyaa tamaat entire kiklinna kivataanga Siqinirmiut hivuraani-kivataangani Kangiqsualuup Iluangata. Tamarmik nunaqaqtut 9ni nunallaani Tununngani Quebec. Tallimauyut nunallaat Tariumi ittut hitamattauq nunami ittut. Ilangata Cree-tkut qangaraaluknitamik atuqpaqtaat nunagiplugu ilauyuq nunanganik ittuq *Eeyou Imarmi ittunik Angirutingani*.

Q2. Kituni Eeyou Imarmi ittunik Angirutingit pitjutigiyaa?

Tamna Angirut pitjutigiyaa tamna Eeyou Imarmi ittunik, piyaa Nunavut hinaanit qikiqtat imaryuqangalu nuatqatigiyaa Quebec Siqinirmiutmi hivuraavyangani-kivataavyangani Kangiqsualuup Iluangata. Tamna Eeyou Imarmi ittunik pitjutigiyaa 61,270 kilatiitamik, qikiqtangillu iluani ittut ilauyuq nunanga ittuq 1,650 kilamiitamik.

Q3. Cree-tkut nunagivauk atuqqaaitlu Eeyou Imarmi ittunik?

Tamna Cree-tkut talvani nunagiyaa qangaraaluknitangit inuuhingit piliraangamitkut. Iqalukhiuqpaqtut, imarmiutanik angunahuaaramik tingmianiklu kigiaqmiklu allaniklu maniqqami ittut huratjat hanguvaktut talvani. Tamaat tahamna avikturhimayuq angunahuarvikhangat ilauyuq qangaraaluknitamik Cree-tut pitqhuhingatigut munarigiami inuuhitjutikhanginnik. Hivulliqpaanguyut angunahuaqniq ilagiiktut talvani nunagiyaa tamainni qikiqtani qanittunilu maniqqami nunagiyauyullu hinaani ittut nunallat.

Q4. Kitkuuvat nunataarhimayut Eeyou Imarmi ittunik Angirutimi?

Kinaliqaak titiraqhimayut piinarialiuyullu titiraqtauhimainnarialik Cree-kut Nunataarhimayuni Titiraqtauhimayuni piyuq pipkaininnganut *Siqinirmiut unaluTununngani Québec Angirutingani* atiliuqtauhimaniaqqtunataarhimayukhat titiraqhimayumi *Eeyou Imarmi ittunik Angirutingani*.

Q5. Ilangit hunauvat pilaarutingit Cree-tkut of Eeyou Istchee aliaginiaqtaik humilu itpat?

Cree-tkut aturhimaarniaqtaik nunagilugulu qikiqtangit taimailiunginnaqniaqtut qangaraalukmitamit. Pittaarniaqtullu angunahuariami kitunik huratjanik pittaarlunilu atlatqinguyunik huratjanik uumani Eeyou Imarmi ittunik maniliurutikhanginnik, inuuqatigiikniq ilihaitjutikhanginniklu. Unalluaqlu, ilanganik piyakhangitaat akhuuqtauniaqtaik pitqutivlugik nungulairiami hunavaluit.

Unalu, Cree-tkut nanminiriniaqtaat akiqarluni ittumik 1,050 kilamiitamik nuna qikiqtani ittut Quebec hinaani. Uminnga, ittut 400 kilamiitamik nunamik Kangiqsualuup Iluangata atauttikut nanminiriniaqtaat Nunavikmiutallu inuit. Nunannga imarmiutaayuniklu pilaarutingit tuniyauniaqtut Cree-kunnut nunagiyamikni. Naunaiqtitauniaqtut nunamikni havaktaunahualiqqata; ilauvakniaqtullu atlatqinguyuni munariniq kavamaliqininngalu; pittaagtullu ilauyutigimagumik ayurhautigiyayunik ikayuutautigiyayuniklu angirutingit havaknahuanut talvani havaakhat pinahualiqqata. Cree-tkut pittaagtut nampanganik hivulliqpaanganik \$2 milliat taalamik maniknik akinganik, 5pusantguyuniklu allanik maniliurniq akinganik tuniyayuq kavamatkunni ukiuq tamaat pitqutivlugu Eeyou Imarmi ittunik.

Tamna Angirut pipkaiyuq Cree-kunnik ilauniq piliurninnganut munarininnganullu ahirutailihimayuni nunamik. Pipkaiyuq Cree-kunnut piimayamiknik kitunut kavamatkut havakniq kitunullu uqaqatigiyakhangit talvami. Unalu, Tamna Angirut pipkaiyuq atauhilukaangyumik kavamaliqininngalu manikharvigiyakhangit avatilirininnga halumaiqpat.

Q6. Tamna Angirut pipkaitjutiva qanuqtut ihumagiyayunik Cree-kunnit Eeyou Istchee-miutanit pitqutivlugu avatiliriniqmut ihumaalutigiqarhutik?

Tamna Angirut piliuqtuq pingahuuyut munarinikkut kavamaliqininngalu pihimayuq pipkaiyukhamik qanuqtut ihumagiyamiknik pitqutivlugu avatiliriniqmut ihumaalutigiqarhutik: tamna Eeyou Imarmi ittunik Ihumaliurniq Katimayiingit (nunamut atuqtakhaq ihumaliurniq), tamna Eeyou Imarmi ittunik Huratjanut Katimayiingit unalu Eeyou Imarmi ittunik Qanurilivallianikkut Ilitturhaiyuplutik Katimayiit. Tahapkuat Cree-tkut ilauvakniaqtut tamainni hapkunani kavamaliqininngalu uqaqtauniaqullu havaktautinnagu nunamikni talvani.

Q7. Qanuqtut Kanata ikayuqtauniaqqa Tamna Angirutmit?

Tamna Angirut pipkaitjutiniaqtuq uqariyaqhimayumik nakuuyumik piluni aturninnga nanminirininnganiklu nunamik maniliurninngalu Eeyou Imarmi ittunik. Tamna Angirut naunaiqtaa pilaarutingit Kanatap Cree-tkut umani Eeyou Imarmi ittunik pitqutivlugik hapkuat ihumaalutigiyayut naunaiyaqtaallu pilaarutingit Cree-tkut ilitariyaayut naunairhimayuqlu ilangani ittumi 35 uumani *Tunnagaviqyuanga Maligaq, 1982.*

Tamna Angirut pipkaitjutiginiqtaat Cree-tkut ihuarhigiamikni ilaurutigiyayut maniliurniqmut nunagiyamikni. Una uuktuutigilugu, nunakkut, ikayuutinginnik maniliurniqmullu ikayuutingit pivaktut Tamna Angirutimit, Cree-tkut inniaqtut nakuutqiyayumi havaarigiamikni nutaamik nanminiaqatnikkut havaqtigiikniqluuniit. Nutaatq maniliurniqmut havauhiq pipkailiqqata, havaat allatluuniit hulilukaarniq piliuqtaatuq talvannga Cree-tkunnit Cree-ngunngittunillu nunagiyamikni ikayuutauniaqtuq.

Q8. Qanuraaluk Tamna Angirut akiqarniaqqa?

Kanata tuniniaqtuq angiyunik Cree-kunnut \$50 milliat taalamik akiliqtakhaat 9ni ukiuni iniqtirininnganiklu manikharvikhaat \$5 milliat taalamik atuliqtitjutikhanganik Tamna Angirut. Kavamatkullu akiliqniaqtaat piliuriami aulapkaitjutiliriamilu munarininnganik kavamaliqininngalu piliurhimayuq umani Tamna Angirut.

Q9. Qanuraaluk angirutinut atukkirvigiyaa tikigiamikni una angirut, qakugulu atugaiyautiniaqqa?

Tamna Katimayilluangat Cree-tkut-tkut, pitqutigivlugik Cree-tkut, tuniyauvaktut \$2.7 milliat taalanik atukkirvikhanganik. Tamna manik tuniyauffaarniaqtuq kanatap kavamanganut 9ni ukiuni.

Q10. Qakugu maningit Cree-tkunnungaliqniaqqa?

Maniit Cree-tkunnunngauniaqtut ihuatqiyayumi ublunngani uma Tamna Angirut – Tamna Angirut atuliqtiliqqat – ublua naunaiqtauniaquq Atannguyayuyuk Katimayinut. Una ublunga pipkainiaqtuqlu ublunanik atuliqtitauvikhanga angirutautiuyukhaq maliganga. Ilangit maniit tuniyauhmmaarniaqtuqlu manikharvigiinarniaqtaalu.

Q11. Tamna Angirut pipkaiva ukpiriyaugiamikmut?

Tamna Angirut pipkaiyuq ukpiriyauniqmut nakuuyumik pipkaiyumik aturninnganut nanminirinnganullu nuna maniliurninnganullu Eeyou Imarmi ittunik. Ihumagilluaqhugik hapkuat ihumaalutigiyayut, Tamna Angirut naunaiyaqtaa pilaarutingit Kanatap Cree-tkullu umani Eeyou Imarmi ittunik.

Q12. Cree-tkut nunaqarmatalu Quebec-mi, Québec Kavamanga ilauyukhaugaluaqqa angirnahuaqtaulirumik?

Tamna Katimayilluangat Cree-tkut Kanatap Kavamangallu tatja uqautigiyaat nutaangurninganik Cree-tkut' atanniurninnga kavamaliqininngalu ukunuuna atautimiingittumik angirnahuarinikkut. Québec-kut ilauqyayuyut ilaugiamikni angirnahualiqqata piyuq Atanniuliqniqmut Angirutimut, ukunanut nunanganut Québec ilayut huli. Québec naunaiqtut ilauyumayumik, katimaqatauyullu qaffiuyunik miitiramik Kanatamut Cree-tkunitlu.

Eeyou Imarmi ittunik ihumaalutigiyat qikiqtangit imangillu ittut hilataani Québec ittunilu kanatap nunagiyangani, tamna Québec Kavamangat ilaunngittut umani Tamna Angirut. Tamna Angirut piyuq piyunnautinut ihumaalutigiyayuniklu hilataani Québec naunaiyarnahuangitaalu kiklikhaa naunaitkutinga Québec hinaani. Québec ilaunngitillugu Tamna Angirutimi, naunaipkarhimayut hulilukaaqtunik angirutinganik pinahuaqtillugik.

Q13. Huuqtauq Nunavut Kavamangat ilauqatigiiktut kanatap katimayiinginnit, avaliangittumik ilauqatunngittumik?

Tamna Angirut ihumagilluarutigiyaa ihumaalugutigiyayut piyut nunamut manilurninnganullu umani Eeyou Imarmi ittunik hapkuallu ihumaalutigiyayut ittut kanatap kavamangani. Ilaugatauyut Nunavut Kavamangani qaitquyayut ilauqataugiamikni angirutikhamut kanatap katimayiuyunik tunigiamikni qanuqtut ihumagiyamiknik kitunikliqaak ihumaalutigiyanginnik ilauniaruknarhiyut qakugu Cree-*tkut* – una uuktuutigilugu, naunaiqtitauniaqtauyut tamainni pingahuuyuni munariniqmut kavamaliqininnganut piliurhimayuq uumani Tamna Angirut: Huratjanik Katimayiingit, Ihumaliurnikkut Katimayiingit unalu Qanurilivallianikkut Ilitturhaiyuplutik Katimayiit.

Q14. Qanuritpa Nunavik Inuit/Québec Cree-ngit qaliriikpat?

April 30, 2003mi, tahapkuat Nunavik Inuit Cree-ngillu sainiqtaat qaliriikhimniq angirut pipkaiyuq nunanganik aulapkaiyuq itiqvinga uma La Grande Kuunga tununnganut Long Island Kangiqsualuup Iluanut umunnga qitianit tununnganit-kivataamut Kangiqsualuup hinaanut tununnganganut kiklinganut nunagiyangani inuqaqhimayut atuqtauhimayuqlu Cree-*tkun*nit, tununngani Gillies Island. Tamna qaliriikniq angirut Cree-*tkut* Inuitlu piliuqtuq ihariagiyaayumik tamarmiknit Nunavik Inuit Nunataarutingit Angirutingit unalu unalu Eeyou Tariuqmi ittuni Angirut.

Qaliriikninga angirutingit piliurhimayuq pingahunik nunagiyaayunik kivataanit hinaanga Kangiqsualuup Iluani Siqinirmiut: (i) tununngani nuna talvani qikiqtangit nanminiriyayut Nunavik Inuinnit talvanilu Cree-*tkut* Inuitlu angunahuarvigiyangit pilaarutigiyangit; (ii) atayuq nunagiyaat, tamarmik Cree-*tkut* Inuitlu aatjikiiktumik nanminiritjutigiyaat pilaarutingit qikiqtamut angunahuarninngalu pilaarutingit talvani nunami; unalu (iii) hivuraani nuna, talvani qikiqtat (mikiut kihimi) nanminiriyayut Cree-*tkun*nit talvanilu Cree-*tkut* Nunavik Inuitlu atauttikut angunahuarivigiyaat pilaarutiuyut.

Q15. Talvanna hulinialiqqat?

Sainirumitku Angirutinga Cree-*tkun*nit Kanatamillu, uqautigitkumitkullu Katimayilluangat Cree-*tkut*, Kanatap Kavamangat tuniniaqtaat Angirut Kanatap Kavamanganut Aatuvami pitqutilugulu maligakhaq angiriamikni tamna Angirut atuliqtiliriamilu.